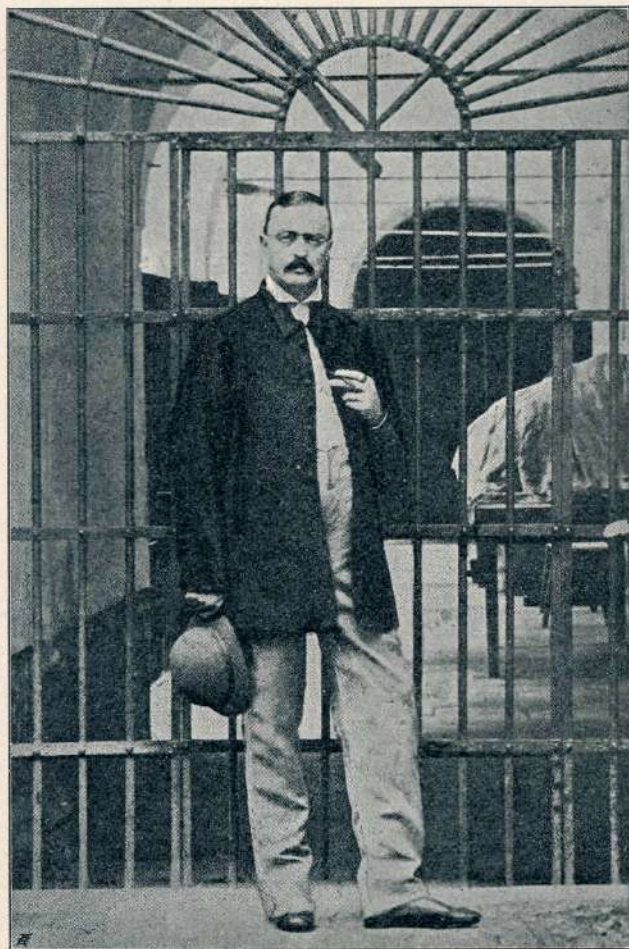

zarac. Vzrok smrti je bila tuberkuloza, ki ga je mučila in polagoma morila že dolgo časa. Rojen je bil dne 18. marca leta 1858. v Vinkovcih. Oče je umrl že v prvih letih njegovega življenja in tako je vladala njegovo vzgojo nežna roka materina. Osnovne šole in gimnazijo je dovršil v Vinkovcih in zatem je študiral na Dunaju poljedelske nauke (Bodenkultur) in jih l. 1879. z odličnim uspehom končal. Nato je služboval do l. 1895. v Lipovljanih in pozneje kot kr. državni nadgozdar v svojem rodnem kraju v Vinkovcih. Ob svoji smrti je zapustil soprogo (rojeno

Vilhar v ječi.

Franjico Vučković) in hčer Miro. To je kratka povest njegovega zunanega življenja; daleč zanimivejše in važnejše pa je njegovo duševno življenje. Kozarac se je pričel že v prvi gimnaziji baviti s pesništvom. Prva njegova pesem je bila natisnjena l. 1875. v „Hrvatski Lipi“, ki jo je takrat urejeval Avgust Šenoa. S pesništvom se je pečal Kozarac do l. 1889., vendar je ostalo to njegovo delovanje brez posebne važnosti. Poizkusil se je tudi na polju dramatike in napisal l. 1878. na Dunaju komedijo „Tartuffov unuk“ in

šaloigro „Tunja Banjarilo“. Zadnje so vprizorili na zagrebškem gledališču l. 1873. No, vse to je bilo mimogrede. Pravo njegovo umetniško delovanje je bilo doma v beletristiki. Kot tak je velik socialist in realist. Zlasti mu je pri srečanju Slavonija in do dna se je poglobil v bitje in žitje njenega naroda. Njega zanima duša. On ne odgaja, ampak študira in konstatira. Tu intam se potopi v pesimizem, a ne prezre pri tem jasnih in čistih poetičnih momentov, ampak jih z vso natančnostjo izvede. Na Dunaju je napisal svoje prve krajše povesti „Priče djeda Nike“. Mnogo njegovih povesti je prinesel „Vienac“: „Biser Kata“, „Naš Filip“, „Proletarci“, „Kapetan Gašo“, „Dona Ives“, „Ljudi, koji svašte trebaju“, „Moj djed“, „Slavonska šuma“, „Rodu u pohode“ in „Mrtvi kapitali“. V teh zadnjih opisuje plodovita slavonska tla, ki bi lahko tako bogato preživljala Slavonce, a ti so nevedšči in nedelavni in ne umejo izrabiti zemlje. Z zanosom kaže sliko bodoče srečne Slavonije, kakršna treba da bo po prenehanju ekonomskem preporodu. To je prvo njegovo daljše delo, ki kaže mnogo dobre volje, a manj tiste globokosti, ki daje umetnosti pravo lice. To je bilo njegovo delovanje v „Viencu“. A tudi „Matica Hrvatska“ je izdala l. 1891. njegove povesti „Medju svjetlom i tminom“. V „Prosvjeti“ so izšle povesti „Pri ljubavi“, „Mira Kodolićeva“, „Tri dana kod sina“ in psihološka študija „Oprava“. V „Dom i Svietu“ je objavil „Teno“ in „Krčelići ne će ljepote“. Sarajevska „Nada“ je prinesla njegovega „Emilijana Lazarevića“, ki je napisan v mračnem razpoloženju in končan docela pesimistično. Poleg tega je objavljala Kozarac manjše stvari v koledarju „Danici“ in omladinskem listu „Pobratimu“. Tudi na znanstvenem polju je bil vedno delaven. Več izvrstnih sestavkov je prinesel „Šumarski list“, ki ga je Kozarac od l. 1896. do l. 1898. tudi urejeval, „Oesterr. Forstzeitung“ in „Centralblatt für das ges. Forstwesen“. V zadnjem času je pisal Kozarac povest „Živi kapitali“, ki naj bi bili nasprotno z „Mrtvimi kapitali“ rezultat izkustev bogatega življenja. A delo je preprečila smrt. Pisal je Kozarac zelo počasi. Komaj eno stran vsak dan. Vedno je popravljal in zato kažejo tudi zadnja njegova dela veliko vestnost. R.

☪

Smrt je pobrala ta mesec več jugoslovanskih umetnikov. Poleg Kozarca, ki ga obširnejše omenjamo, je umrl v Apatovcu v bližini Karlovca Ivan Lepušič, ki je napisal več poljudnih povesti iz bosanskega življenja. Njegove „Bosančice“ so širom znane. Ob svoji smrti je spolnil 52. leto. — V Soko-Banji pa je umrl v drugi polovici avgusta profesor Stevan Sremac, ki stoji v vrsti najboljših in naj-